

5. 11. 1922

KONCERTY

SBORU MORAVSKÝCH UČITELEK

U PŘÍLEŽITOSTI ZÁJEZDU DO KRÁLOVSTVÍ SHS

V LISTOPADU ROKU 1922

DIRIGENT PROF. FERD. VACH

PROGRAM:

I. díl: 1. B. Smetana: Tři ženské sbory à capella:

- a) Západ slunce
- b) Vlastovička
- c) Má hvězda

2. J. B. Foerster: a) Panna
b) Fiala

3. Ant. Dvořák: Moravské dvojzpěvy:

- a) A já ti uplynu
- b) V dobrým sme se sešli
- c) Slavíkovský polečko malý
- d) Prsten

II. díl: 4. L. Janáček: a) Vlčí stopa | se soprá=

b) Belveder | novým sólem

III. díl: 5. Jos. Suk: Cyklus ženských sborů:

- a) Víly (slovenská)
- b) Pastýř a pastýřka (slezská)
- c) Vzpomínky (polská)
- d) Choutka po vdání (moravská)
- e) Za Sitnicí (srbská)

6. Rupeldt - Vach - Černík: Národní písně

- slovenské:
- a) Hluboký járečku
 - b) Mám já milúčkého
 - c) Nebanovała bych
 - d) Drapce, drapulienky

U klavíru: Prof. L. Tučková

Sóla zpívá El. Janečková

DIRIGENT PROF. FERD. VACH

nar. 1860, jest tvůrcem Pěveckého sdružení moravských učitelů a Sboru moravských učitelek a tím získal si pro hudební život český věčných zásluh. Jeho sdružení přinesla obrat v dosavadním sborovém zpěvu a vytříbila jeho techniku a přednes v nejvyšší myslitelnou míru. Tím také působil na

celou řadu dnešních skladatelů českých, kteří své sbory psali pro Vachova Sdružení. — Tato plodná jeho činnost doplňována je činností skladatelskou, v níž vedle samostatných sborů ušlechtilé tendence rád sáhne k jadrné a účinné harmonisaci lidových písní pro své pěvecké sbory.

I. DÍL.

BEDŘICH SMETANA (1824—1884), zakladatel české národní hudby, mistr, jenž umělecké uskutečnění svých velikých snů o budoucí slávě českého národa vykoupil strašlivým tělesným utrpením ohluchnutí a na konec šilenství, obrátil se ve volné chvíli také ke kompozici ženských sborů, které naplnil svým vřelým a povznášejícím lyrismem i svým neodolatelným humorem.

1. B. SMETANA: TŘI ŽENSKÉ SBORY:

a) ZÁPAD SLUNCE.

Za hory slunce zapadá
a blaze těm, jichž dílo skončeno je,
a v dol už noc se rozkládá,
a jako kámen těžké srdce moje.

Proč kráčíš, poutníče, tak z pomála?
Již hlava chorá, nohy zolovněly,
je noc, je noc to zoufalá!
Rač těžkých snů nás chránit, Spasiteli! J. Sládek.

b) PŘILETĚLY VLAŠTOVIČKY.

Přiletěly vlaštovičky z jara k nám,
přiletěly, odletěly, Bůh ví kam!

Přiletěly, odletěly veselo,
ale kam se to mě štěstí podělo?

Přiletělo, odletělo v širý svět?
S Bohem buď, má vlaštovičko, naposled!

c) MÁ HVĚZDA.

Když se večer stmívá, dříve než jdu spát,
na lavce sedávám vedle našich vrat.
Hledím po nebičku,
hledám svou hvězdičku. —
Kde jsi hvězdo má?

J. B. FOERSTER, nar. 1869, nyní rektor mistrovské školy pražské konservatoře, je bohatý lyrik, zasněný, často melancholický, vždy ale toužící po štěstí lásky, ať lásky pozemské, nebo lásky mystické. To jest smysl jeho života i tvorby. To také možno vyčísti z jeho pěti oper, k nimž si Foerster, velmi obratný a jemný literát, namnoze píše texty sám, z jeho symfonií a symfonických básní, z jeho děl komorních a hlavně z dlouhé řady překrásných písní a sborů. Foerster jest právem dnes považován za mistra skladby sborové a písňové.

2. J. B. FOERSTER:

a) PANNA.

I rostla mezi kletbami a bitím
ta křehká, bledá dívka vyděšená!
Jí dvacet bylo jar — umřela tiše,
ta malá, sladká, hladý umořená.

Teď nebes ohvězděnou slávou spějí
ty bosé, nahé, malé nožky milé,
a chvějící se trhá ruka její
lilie i hvězdy bílé.

Sbor andělův své aureoly sklání
a zvláštní úžas před tou dívkou cítí,
na ústa patří v bledém obličejí,
jež zlíbána nebyla nikdy v žití.

Jar. Vrchlický.

b) FIALY.

Dubnové jitro vlhké a šedé
dláždění mokrým odrazem leští.
Na rohu ulice v drobounkém dešti,
na ruce útlounké děťátko bledé,
talířek fialek na druhé dlani
stojí tu žena opřena k hrani.

Kdo by jí neviděl, když kráčí kolem,
kdo by si nekoupil kytičku fial?
Na děcko s úsměvem, na matku s bolem
pohlédne, lito mu, že kvítku přijal.

Fialy, fialy, květ jarní v lese,
jak do vás se dívá to dítě bledé,
smutné tak, němé tak
a zimou se třese.

J. Sládek.

ANTONÍN DVOŘÁK (1841—1904) vyznačuje se prudkým hudebním temperamentem, plným bohaté melodie a jiskřivých rytů. Je typem prostého českého hudebníka, přeplněného hudbou a rozdávacího plnými rukama. Vedle řady děl operních, orchestrálních a komorních rád se uchýlil k hudbě vokální. „Moravské dvojzpěvy“ zpracovávají moravskou lidovou poesii samostatným způsobem.

3. ANT. DVOŘÁK: MORAVSKÉ DVOJZPĚVY:

a) A JÁ TI UPLYNU.

1. A já ti uplynu přeč po Dunaječku
a já ti uplynu přeč po Dunaječku.
2. A já chovám doma takovou udičku,
co na ní ulovím kde jakú rybičku.
3. A já se udělám divokým holubem,
a já budu lítat pod vysokým nebem.
4. A já chovám doma takové havrany,
co mě vychytají kde jaké holuby.
5. A já se udělám tú velikú vranú
a já ti uletím na uherskú stranu.
6. A já chovám doma takovúto kušu,
co ona vystřelí všechnem vranám dušu.
7. A já se udělám hvězdičku na nebi
a já budu lidem svítiti na zemi.
8. A sú u nás doma taková hvězdáři,
co vypočítají hvězdičky na nebi.
9. A ty přec budeš má a ty přec budeš má,
lebo mi tě pán Bůh dá.

b) V DOBRÝM SME SE SEŠLI.

V dobrým sme se sešli,
v dobrým se rozejdem;
také-li můj synečku,
na sebe zapomenem?

Já na tě vzpomenu
to nejedno v roce.
Já na tě, má panenko,
v každém kroce.

c) SLAVÍKOVSKÝ POLEČKO MALÝ.

1. Slavíkovský polečko malý,
nebudeme, synečku, svoji.
Nebudeme, nebudeme, není to možná,
ani nám to, můj synečku, tvá máma nedá.
2. Co pak je nám po naše mámě,
naše máma nama nevládne.
Jenom ty mě, má panenko, jen ty mně chceš,
jenom ty mně na dobró noc ručenky podej!

d) PRSTEN.

1. Hraj muziko, hraj, z cicha na Dunaj,
budem se ubírat na milého kraj.
2. A vy formané, šírujte koně,
a vy družbové, sedajte na ně.
3. Ztracila jsem vínek, můj zlatý prstýnek
u mamičky mej, u mamičky mej.
4. U mej matery v truhle zamčený,
červeným jabúčkem s milého srdečkem za-
pečacený.

II. DÍL.

LEOŠ JANÁČEK (nar. 1854), profesor mistrovské školy skladatelské v Brně, je typická a svérázná hlava v řadě žijících skladatelů českých. Jeho prudký a vášnivý temperament hudební vybijí se rád v krátkých, ale útočných a vždy neobyčejně účinných myšlenkách hudebních, které zpracovává zcela svým vlastním způsobem. Jeho sbory mají svéráznou techniku, vede jednotlivé skupiny zcela individuálně, takže jeho sbory působí dojmem několika zpívajících sborů současně. Vedle sborů napsal opery, díla orchestrální a komorní.

4. LEOŠ JANÁČEK:

a) VLČÍ STOPA.

Temná noc a tichá — jako hrob, step mlčí,
starý hetman v sněhu hledá stopu vlčí.
Od břehu, kde řeka pod ledem burácí,
divně se ta stopa až v sad panský ztrácí.
Druhou noc již darmo hetman do svítání
tíše ponocuje sám s nabitou zbraní.
Kolem mlha, kam jen obzor táhne širý...
Hetman v zamýšlení kroutí šedé kníry.
Čapku tlačí v čelo: „Sper to tisíc hromů,
škoda noci, škoda, půjdu raděj domů!“
Aj, v tom se na sněhu jasná záře kmitla...
Hetmanovi hlavou myšlenka prolétla.
Hrozná tak a děsná jako propast bezdná,
kam nevnikne luna ani záře hvězdná.
Za ní zástup jiných v muk vířivém kole. —
Hoj! Tak supů stádo slétá ku mrtvole!
Slyš!... Snad vlk to zavyl v dálce v mlze šeré,
či snad mrazný víchr do topolů pere?

Opět — zdaž to okno nebo víchr sténá? —
Dáble! za tím oknem dřímá jeho žena.
Jeho mladá žena — plná krásná růže,
kdož tě bujně krví, kdo jí věřit může?
Jeho mladá žena — holubice smavá.
Hetman, oko v slzách, pušku ohledává.
Zas nový proud světla v něm dva stíny hrají,
viz, dvě bílé ruce okno otvírají!
Div se hetman zdrží ve šíleném bolu —
hle, stín jeden tmavý, jak se spouští dolů.
Druhý stín se kloní v jeho obejmutí,
slyš, těch palných retů sladké přiznání.
Co snad věčným bude toto políbení?
Hetman k líci pušku v divém tiskne chvění.
Houkla rána... výkřik... step i sněhy mlčí,
Hoj! dnes jistě hetman našel stopu vlčí.

Jar. Vrchlický.

b) BELVEDER.

(Z „Hradčanských písniček“ Fr. S. Procházky.)

Kamenná básně v květné houšti,
zelený smaragd z prstenu!
Lípa kol nízké větve spouští,
stříbrných plně pupenů.

Hymnický pozdrav věčné krásy
vypjatým jásá obloukem,
chrtů pár sivých zříš, jak hrá si
ve skocích travním paloukem.

Akordem harfa v roztoužení
zahradou tiše zazněla,
do strun to sáhla v sladkém snění
pravnučka rodu Jagella.

Tóny se linou šepotavě,
jako by kohos vábily;
a květy rudé pučí žhavě
do sněné, krásné idylly.

Leč báseň klame. Tak být mělo.
Královno, kde jsi zůstala?
Mrtvé zde leží tvoje tělo
a harfa darmo čekala.

A věže tvrdě za příkopem
strmě se poblíž zdvihají,
okénka v mřížích, děrou stropem
buňiči v hlubeň klesají.

A jejich kletby, jejich stony
v zahradu drsně zalchnou,
přehlučí, harfo, tvoje tóny,
požáry vůkol vyšlehnou.

Budou se nové děje kouti
a bratr bratra s trůnu rve,
v útulku lásky koncem poutí
šilenný král lká hoře své.

Přiletí víchry, bouř vše rvátí
započne kolkol příšerná,
ale ty budeš svěží státi,
kamenná básni nádherná!

Stavěla láska tvoji pýchu,
tesala krásu v kameny,
co jinde drtil českou líchu
bés hněvu divě zjitřený.

Och, kdyby láska jenom žila,
jdouc krajem s přízni ve zraku,
ubohá země, kde bys byla,
co by zde bylo zázraků!

III. DÍL.

JOSEF SUK, člen slavného „Českého kvarteta“, patří dnes k vůdcům moderní generace skladatelské v Čechách. Jeho orchestrální, komorní a vokální díla vyznačují se jednak neobyčejnou odvahou kombinací harmonických i polyfonických, jednak zvláště vyvinutým smyslem pro často až opojný zvuk instrumentální. Jeho ženské sbory tuto jeho stránku ukazují v dokonalém využití barvitosti ženského hlasu.

5. JOS. SUK: CYKLUS ŽENSKÝCH SBORŮ:

a) VÍLY.

(Slovenská.)

1. Tam okolo Strečna cesta nebezpečná,
pod zámkom sa skryly v bielych plachtách víly.
2. Na lukách vo Vahu často sa kúpajú,
po poli širokom tancujú skokom.
3. Koho raz pochytili, tak ho dlúho vrtia,
až pokiaľ v ich hrsti dušu nevyпустí.

b) PASTÝŘ A PASTÝŘKA.

(Slezská.)

1. Z oné strany vody
v lese ve bučině
zpívá pastýřečka
jako křepelička.
2. Pastýřeček za ní,
ona se mu brání;
chytá za ručinku,
prosí o hubinku.
3. Co ti pastýřečku
co ti po hubince?
A hle, tam přichází
někdo po pěšince.
4. A nechť si přichází,
když já touhou prahnu,
zdali mně ji nedáš,
já ti ji ukradnu.

c) VZPOMÍNKY.

(Polská.)

1. Červené hvozdíčky,
bílé tulipány,
kde jsi můj Jeníčku,
mnoho milovaný?
2. Bolí mne, ach bolí
ta moje hlavička,
když se rozpomenu
na tvoje slovíčka.
3. Když se rozpomenu
na tebe za noci,
vyplakala bych si
svoje modré oči.

d) CHOUTKA PO VDAŇÍ.

(Lužická.)

1. Matičko, matičko, matičko moje!
Vdejte mne už mezi lidi,
ať mi celý svět závidí,
matičko moje!
2. Dceruško, dceruško, dceruško moje!
Ještěs mladá jak jahoda,
mezi lidi je tě škoda,
dceruško moje!

d) ZA SITNICÍ.

(Srbská.)

Za Sitnicí, za vodičkou zelená se bor.
Kde je který mladý, jarý, všečen jásá tvor.
Rád by také Jovo jásal, ale nemá s kým.
Ráda také hezká Mára, ale jenom s ním.
Za Sitnicí, za vodičkou zelená se bor.
kde je který, mladý, jarý, všečen jásá tvor.

JOŽA ČERNÍK, skladatel a učitel v Brně, zabývá se velmi podrobně studiem lidové písně moravské. Sebral již značnou řadu nových písní, které vydává ve vlastní harmonisaci. Jako skladatel vystoupil dosud svými sbory, které prozrazují jeho studium lidové písně. Také je činný jako hudební literát.

6. RUPELDT—VACH—ČERNÍK: NÁRODNÍ PÍSNĚ SLOVENSKÉ:

a)

Hluboký járečku, nemožem Ťa objeť,
na teba šohajku, nemožem zapomněť.
Už sem zapomněla na ružu, ružičku,
na teba nemožem, švarný šuhajičku.

b)

Mám já milúčkého, mám,
len že já sa s ním hněvám,
ale v Boha verím, že sa já s ním smerím.
Mám já milúčkého, mám,
za celý svet ho nedám.
Už se Ťa já slúbim, bo ho veľmi lúbim.

c)

Nebanovala bych, keď bych nemosela,
keď bych Ťa, šohajko, ráda neviděla.
Keď já nebanujem, že tvoja nebudem,
ale já banujem, ako Ťa zabudněm.

d)

Drapce, drapce, drapulienky,
pójdzeme domov!
Kerá najviac nadrapece,
doložce na mój!